

Başvuru Numarası : 2021/762
Toplantı Tarihi/Sayısı : 5.1.2022/5
Karar Numarası : 2022/14
Başvuran : H. D.
Muhatap Kurum/Kişi : ... 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; İdare ve Gözlem Kurulunun, O.C.D.'in açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebi hakkında hukuksuz ve keyfi olarak olumsuz karar verdiği ve gözlem süresinin uzun tutulmasından dolayı mahpusun mağduriyet yaşadığına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran tarafından gönderilen ve Kurumumuz tarafından ... tarih ve 762 sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde özetle;

a. Eşinin koşullu salıverilme tarihinin 31.05.2022 olduğu, İdare ve Gözlem Kurulunun, başvuranın "Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair 24.05.2021 tarihinde olumsuz karar aldığı ve yeniden gözlem altında tutulmasına karar verildiği,

b. Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu kararının hukuken kabul edilebilir somut bir delile dayanmadığı, keyfi ve hukuksuz davranılmasının kötü muamele oluşturduğu,

c. İdare ve Gözlem Kurulunun, mahpusun gözlem altında tutulması kararı vermesi durumunda; karar vermek için sürenin sonuna kadar beklenmesinin ya da ikinci kez gözlem altında tutulmaya karar verilmesinin, açık ceza infaz kurumuna ayrılma süresinin aşılmasına sebep olduğu ve karar sürelerinin açık ceza infaz kurumuna ayrılma zamanına göre ayarlanmamasının mağduriyet yarattığı iddia edilmektedir.

3. ... 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından Kurumumuza iletilen 13.09.2021 tarih ve ... sayılı yazılı görüşte özetle;

a. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin (ç) bendinde "Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması" hükmünün yer aldığı, bu hüküm doğrultusunda O. C. D.'in koşullu salıverilme tarihinin 31/05/2022 olduğu,

b. Başvuranın 22.07.2019 tarihinde 7 yıl 8 ay 15 gün hapis cezasının kesinleşerek infazına başlandığı, kendisinin silahlı terör örgütünden ayrıldığına dair dilekçesini 04.05.2020 tarihinde verdiği ve İdare ve Gözlem Kurulu tarafından aynı gün karar alınarak tarafsız hükümlülerin yerleştirildiği A-5 No'lu odaya yerleştirilerek gözlem altına alındığı,

c. Hükümlü hakkında 16/11/2020 tarih ve 2020/6168 sayılı İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile "Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair olumsuz karar alındığı ve bu karara karşı hükümlü tarafından itiraz edildiği, ... İnfaz Hakimliği'nin 04/12/2020 tarih ve 2020/3560 esas sayılı kararı ve ... 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 31/12/2020 tarih ve 2020/2563 değişik iş sayılı kararı ile kişinin itirazının reddedildiği ve bu şekilde Kurul kararının kesinleştiği,

d. Hükümlü hakkında 24/05/2021 tarih ve 2021/2386 sayılı İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile "Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair tekrar olumsuz karar alındığı ve hükümlünün bu karara karşı itiraz ettiği, itiraz üzerine ... İnfaz Hakimliğinin 09.06.2021 tarih ve 2021/3308 esas ve 2021/3140 kararı ile başvuranın itirazının reddine karar verdiği, İnfaz Hakimliği kararına karşı yapılan itirazın da ... 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 21.06.2021 tarih ve 2021/1341 değişik iş sayılı kararı ile reddedildiği ve Kurul kararının kesinleştiği,

e. Başvuranın aynı mahiyette sürekli dilekçeler yazmak suretiyle şikayet hakkını suistimal ederek Kurulda görev alan memurları baskı altına almaya ve görev yapamaz hale getirmeye çalıştığı,

f. Kurum tarafından yürütülen işlemlerin, hiçbir hükümlü ve tutuklu için ayırım yapılmaksızın, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda ve infazın temel ilkelerine uygun olarak sürdürüldüğü, kurumda tarafsızlıkları Kurul kararı ile tasdiklenenler ve İnfaz Hakimliği ile Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kararları onananlar olmak üzere denetimli serbestlik uygulamasından 2020 yılında 29, 2021 yılında ise 30 hükümlü olmak üzere toplam 59 hükümlünün faydalandığı bildirilmiştir.

4. Başvuranın muhatabın cevabi yazısına ilişkin ... tarih ve ... kurum sayısı ile kayda alınan yazılı görüşünde ise özetle; samimiyetinin tasdikine dair verilen olumsuz kararın evrensel hukuk kaidelerine uygun somut veriler içermediği ve keyfi olduğu, gözlem süresinin ve gerekçelerinin makul olmadığı iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca; "*Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.*"

8. Adı geçen Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvuru ile ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın eşinin ceza infaz kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun hukuksuz ve keyfi olarak aldığı olumsuz kararlarla açık ceza infaz kurumuna ayrılmasına engel olduğu iddiası, ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına*

göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre, “İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.”

12. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 109’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *“Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.”* Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; *“Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.”*

13. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları” başlıklı 16’ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; *“Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.”*

14. Aynı Yönetmelik’in “Kurul kararları” başlıklı 17’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *“Açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıvermeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz.”*

15. Aynı Yönetmelik’in “Kararlara karşı başvuru” başlıklı 39’uncu maddesine göre; *“İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”*

16. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” adlı 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; *“İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”*

17. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; somut olayda başvuranın eşinin süresi içerisinde İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulduğu, Kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapacağı değerlendirmesinde hangi kriterlerin kullanılacağına yasa ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca bu hususta alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

18. İnceleme sonucunda, başvuranın eşinin açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine ilişkin olarak, "Başvuranın Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdiki"ne dair İdare ve Gözlem Kurulunun olumsuz karar almasının ve hükümlüyü yeniden gözlem altında tutmaya karar vermesinin mevzuat kapsamında kaldığı, alınan kararlara karşı hükümlü tarafından İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yasal itiraz hakkının kullanıldığı, mahkemeler tarafından yapılan inceleme sonucu söz konusu itirazların reddedildiği, itirazların reddi sonucunda ilgili kararların kesinleştiği, dolayısıyla ceza infaz kurumu tarafından hukuksuz ve keyfi işlem yapıldığı yönündeki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

19. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

Yönetmeliğin 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, **başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı**, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilemez**" olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 05.01.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye